



Harmen Akkerman:

“De consequenties lijken misschien negatief, toch zie ik evenveel kansen als we goed inspelen op kleinere of juist nieuwe voorzieningen.”

Bijeenkomst in evenementenhal Gorinchem:

Genoeg ideeën voor een goede toekomst

ALBLASSERWAARD-VIJFHEERENLANDEN - Wat is er nodig om de kwaliteit van de regio te behouden als de samenstelling van de bevolking verandert? Die vraag stond half juni centraal tijdens een bijeenkomst. Deelnemers werden flink uitgedaagd om gezamenlijk nieuwe kansen te benoemen voor Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. De opbrengst: negentien ideeën ('aandelen') voor deze regio.

Aanleiding voor deze bijeenkomst is de ontgroening en vergrijzing die deze regio de komende jaren te wachten staat. Die demografische ontwikkelingen hebben gevolgen voor wonen, voorzieningen en arbeidsmarkt. Een anticipatieprogramma prikkelt betrokken partijen om met een proactieve houding mogelijke bedreigingen om te zetten in kansen.

Deze bijeenkomst, in de Evenementenhal Gorinchem, was een gezamenlijk initiatief van de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, de provincie Zuid-Holland en het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Uitdagend programma

De vijftig vertegenwoordigers vanuit overheid, maatschappelijke instellingen, onderwijs en bedrijfsleven stond deze dag een uitdagend programma te wachten.

Harmen Akkerman, wethouder in Giesselanden, gaf zijn visie op de veranderende bevolkingssamenstelling en hoe daarmee om te gaan. “De consequenties lijken misschien negatief, toch zie ik evenveel kansen als we goed inspelen op kleinere of juist nieuwe voorzieningen. Maar, welke kansen zijn dat? Daarvoor zijn uw ideeën nodig! En dat vraagt hoe dan ook durf, omdat nu nog onbekend is waar we met deze eerste stap precies uitkomen. Blijf daarom na vandaag steeds met elkaar bekijken of we nog de juiste weg bewandelen. Trek gezamenlijk op, met een open blik.” Die open blik bleek een goede manier om kwesties en opties samen te inventariseren.

Economie

In de groep die sprak over economie ging het over een afnemende beroepsbevolking, terwijl er wel groeipotentieel is in de regio. Hoe ga je daarmee om? Minder beroepsbevolking betekent een

vertrek van bedrijven en traditionele opleidingen. Daarmee komen voorzieningen en leefbaarheid in de kernen onder druk te staan. Het gezelschap liet zich niet ontmoedigen, maar zag kansen.

[Lees verder op p02 ▶](#)

ANTWOORDEN OP TRANSITIE IN REGIO

Dit is de tweede editie van de krant die de urgentie benoemt om te anticiperen op de veranderende bevolking in Albrandswaard-Vijfheerenlanden en de gevolgen daarvan. Dat doen we met een 'Beursspel' als serious game. Half juni werd dit Beursspel door vijftig betrokkenen bij de regio gespeeld. In deze krant vindt u een verslag. Ook benoemen ze expliciet de 'aandelen' (kansen voor de regio). Op 1 oktober is er een 'handelsdag'. Daar bepalen de deelnemers met elkaar de waarden van de aandelen. Vervolgens komt het erop aan dat de beursspelers de kansen oppakken.

IN DIT NUMMER

- 01 Bijeenkomst Gorinchem
- 02 Column Peter Jobsen
Gevraagd/aangeboden
- 03 Het financiële katern
- 06 Deelnemers in actie
- 07 Handelsdag 1 oktober
- 08 Woordzoeker
Colofon

◀ Vervolg van p01

Gepleit werd voor innovatie van productie en bedrijfsvoering en meer samenwerking tussen bedrijven en zzp'ers. En ouderen inzetten als vrijwilliger kan met een zogenaamde *Grey Ocean Strategy*. Ook genoemd werd het verenigen van ondernemers in horeca en recreatie.

Onderwijs

Het uitgangspunt voor de deelnemers die zich bogen over onderwijs was dat basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs minder leerlingen krijgen. Wat dat betekent? Leegstaande lokalen, een verschraling van het voorzieningenniveau, hogere exploitatiekosten terwijl de rijksbijdrage daalt. Er komen minder leerkrachten en de kwaliteit van het onderwijs kan achteruit gaan. Dit alles maakt de kernen minder aantrekkelijk voor jonge gezinnen. Deelnemers aan deze groep benoemden



de volgende kansen. Gebruik leegstaande lokalen voor jongerenhuisvesting, starters op de woningmarkt en beginnende ondernemers. Beschouw stilte en rust als pluspunt voor wonen of recreatie. Zet meer in op digitaal onderwijs en vraag scholen meer samen te werken. Bijvoorbeeld met uitwisseling van leerkrachten en het delen van faciliteiten.

Arbeidsmarkt

De mensen in deze groep spraken over de stijgende vraag naar technische beroepen, terwijl er minder perso-

neelsaanbod is. Gevolg daarvan is dat personeel van buiten de regio moet komen, of bedrijven wegtrekken, en er dan weer meer jeugdwerkloosheid ontstaat. Daardoor verhuizen nog meer jongeren uit de regio. Deelnemers zagen ook hier mogelijke kansen. Bijvoorbeeld door scholen te verplaatsen naar bedrijventerreinen. En door toekomstplannen van bedrijven veel eerder te bespreken met onderwijs en gemeenten, zodat zij ook eerder samen kunnen optrekken. Een ander idee was het vormgeven van nieuwe opleidingen samen met bedrijven. Gesproken is ook over de promotie van Alblasterwaard-Vijfheerenlanden op hbo's en universiteiten door overheid en bedrijfsleven. En ten slotte was er een pleidooi voor meer inzet op toekomstgericht onderwijs.

Conclusie

Ideeën genoeg dus. In de volgende bijeenkomst op 1 oktober zetten deelnemers vervolgstappen om de meest kansrijke ideeën daadwerkelijk uit te voeren. Als een rode draad door alle gesprekken bleek er behoefte aan intensievere samenwerking tussen de verschillende sectoren. Ook een vaker genoemde aansporing: bekijk de effecten en kansen niet op gemeentelijk maar op regionaal niveau.

COLUMN Peter Jobsen

Geen speelbal van ontwikkelingen



Tijdens de eerste dag van het Beursspel was goed te merken dat er een bewustwordingsproces gaande is rond de veranderingen in de regio. Die bewustwording zit hem ook in het omgaan met de veranderingen in bevolkingssamenstelling en economie: niet de kop in het zand steken of een trend proberen te keren die je als regio niet op eigen kracht kan veranderen. Bijvoorbeeld de ontwikkeling dat steeds meer jonge gezinnen in de grote steden blijven wonen. Dat is zo'n krachtige beweging, daar verander je als regio niets aan.

Maar als partijen gezamenlijk slimme keuzes maken, dan hoeft je als regio tóch geen speelbal te zijn van ontwikkelingen. Deze andere manier van kijken en denken vanuit kansen werd deze bijeenkomst zeker goed

opgepakt. Er was veel enthousiasme tijdens de brainstormsessie, met veel nieuwe ideeën. Een betere samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven loopt als een rode draad door de opbrengst van de dag. Zie voor diverse voorbeelden het financiële katern van deze krant.

Wat ik zelf een sterk idee vind is de aanstelling van een regiomarketeer, die aan de slag kan met de vraag hoe we de onderscheidende positie van deze regio kunnen versterken en uitdragen. Een voordeel is dat zo iemand boven alle partijen staat. Stilte als kans is ook een interessante. Een mooie kreet die wat mij betreft voor iets heel unieks staat: een stil gebied pal aan de rand van de drukke Randstad.

Peter Jobsen is Senior Research Consultant bij trend- en adviesbureau Motivaction. In de Alblasterwaard-Vijfheerenlanden was hij betrokken bij het opstellen van vier toekomstscenario's voor de regio in 2030 en bij de Woonvisie 2020.

GEVRAAGD/ AANGEBODEN

Wie is er helemaal gek van techniek en wil die passie overdragen op kinderen in een leegstaand schoollokaal?

Sterke man of vrouw met lef gezocht die alle overlegplatforms in de regio op een rijtje zet en de effectiviteit beoordeelt.

Ondernemers gezocht die het toerisme in de regio een boost geven.

Ook iets in de aanbieding of juist op zoek? Plaats in de volgende krant uw eigen oproep! Mail uw bijdrage naar Xplorelab@pzh.nl

HET FINANCIËLE KATERN

De aandelen en hun waarden

De kansen die deelnemers benoemden tijdens de bijeenkomst in Gorinchem zijn vertaald naar negentien 'aandelen'. De deelnemers geven alvast een sterrenwaardering. En onze beursanalist Peter Jobsen beoordeelt de status van de aandelen.

De drie fondsmanagers reageren en ook andere betrokkenen uit de regio geven hun mening.

Het label 'hold' betekent een degelijk en waardevast aandeel. De status 'buy' is een innovatief aandeel dat snel in waarde kan stijgen. En 'investigate' wil zeggen dat het een interessant aandeel is waar meer onderzoek nodig is.



Aandelen arbeidsmarkt

Wat	Waardering	Status
Bedrijven bespreken plannen eerder met onderwijs en gemeente, om eerder samen op te trekken		Hold
Gezamenlijke promotie van bedrijven en overheden om studenten hbo en wo te interesseren voor de regio	***	Buy
Wat hebben onderwijs en bedrijfsleven aan elkaar? Inventariseren en onderdeel maken van het curriculum		Hold
3-delig pak in plaats van overall. Imagoverbetering technisch werk op mbo-niveau		Buy
Een leven lang leren om onderwijs en arbeidsmarkt beter af te stemmen		Buy
Inzetten op regiobranding vanuit regioprofiel (water en/of recreatie en/of landbouw)	***	Buy

Fondsmanager Philip Lommers, projectleider School en Bedrijf, over het fonds arbeidsmarkt:

“Goed om te zien dat er volop initiatieven zijn en dat we elkaar gevonden hebben. School en Bedrijf is al actief op een aantal aandelen. We moeten dingen niet dubbel doen, maar we kunnen elkaar beslist versterken. Ik vind het een mooie koersgedachte als bijvoorbeeld een wethouder of ambtenaar bij een beursstand voor studenten aanwezig is, om de pluspunten van de regio te benadrukken. Kinderen enthousiast maken voor techniek kan intensiever en structureler, met een duurzaam netwerk van basisscholen en bijvoorbeeld deskundigheidsbevordering op basisscholen.”

“Mooi is dat het aandeel om opleidingen en bedrijven beter op elkaar af te stemmen al in gang is gezet, mede naar aanleiding van het Beursspel. In oktober is er een sessie rond ICT, vanuit werkgevers en opleidingen om het toekomstperspectief rond ICT voor zowel bedrijven als opleidingen helder te schetsen.”





Wat vindt de scheepsbouwer?

Arold de Vries is directeur Human Resources bij scheepsbouwer Damen Shipyards. In de vorige editie van deze krant uitte hij zijn zorgen over het gebrek aan technisch personeel. Nu reageert hij op de aandelen in het fonds arbeidsmarkt.

“Het is goed dat we gezamenlijk kijken naar ondernemerscontacten en promotie. Maar er gebeurt al veel binnen de regio. Het lijkt mij beter om bestaande initiatieven kritisch tegen het licht te houden. Wat is de

efficiëntie en de effectiviteit van de platforms, beurzen en evenementen die al bestaan? Er is een toegewijde figuur nodig die de zaak trekt en die de volle steun verdient.”

“Of er nieuwe opleidingen moeten komen? Je kunt ook bestaande opleidingen aanpassen en bijvoorbeeld meer aandacht geven aan een vaardigheid als communicatie. Er kan een sterkere samenwerking komen tussen opleiding en bedrijfsleven, met meer stages. Daar wil ik wel verder over praten.”

Aandelen economie

Wat	Waardering	Status
Werkgelegenheid regionaal benaderen en uitgaan van eigen karakteristieken	***	Hold
Inzet gepensioneerden voor zorg, welzijn, sport, cultuur	***	Buy
Combinatie van krachten: economie, onderwijs, arbeidsmarkt op gebied van maritiem, zuivel, recreatie en toerisme. Inzetten op duurzame innovatie.	***	Buy
Ondernemersplatforms binnen dezelfde sector met delen gezamenlijke knelpunten in personeel, onderwijs, arbeidsmarkt	***	Investigate
Door innovatie minder behoefte aan personeel; komen tot trendbreuk.	* / **	Investigate

Fondsmanager Piet Hoogendoorn, directievoorzitter Rabobank, over het fonds economie:

“Er is in de regio een enorme vraag naar toerisme en recreatie. Het is er wel, maar we weten het niet van elkaar. Daar kan je veel meer verbindingen leggen, ook met aangrenzende regio's. En de maakindustrie, met vele ambachten, verdient ook krediet. Ook hier is meer samenwerking nodig. Waarom ieder bedrijf een eigen opleiding? Maak er één grote, krachtige bedrijfsschool van.”

“Over de verzilvering van de aandelen ben ik niet optimistisch. De benoemde thema's zijn al langer aan de orde. Samenwerking is lastig in dit gebied. En de grote afwezige tijdens het Beursspel is het bedrijfsleven.”

Desgevraagd: “Ja, ik ben wel bereid om hier met ondernemers over te spreken, in een bijeenkomst op een geschikt tijdstip. Want nu hebben we met z'n allen een gedeeld gevoel van urgentie. Het was een boeiende en inspirerende dag, maar de ondernemers delen dat gevoel nog niet.”



HET FINANCIËLE KATERN

Aandelen onderwijs

Wat	Waardering	Status
Samenwerking scholen met verschillende achtergronden om kleine kernen te behouden	***	Hold
Gastlessen door bedrijven om techniek te promoten	***	Buy
Gedeeld gebruik vrijkomende huisvesting multifunctioneel gebruik schoolgebouwen	***	Hold
Mobiele docenten Bovenschoolse inzet van bevoegde leerkracht	**	Buy
Stilte als kwaliteit van de woonomgeving benadrukken	**	Buy
Strekschool primair onderwijs: betere dekkingsgraad/mobiele leerlingen	***	Hold
Techniek in het basisonderwijs, betere aansluiting technisch vervolgonderwijs	***	Buy

Fondsmanager Bert van der Lee, bestuurder openbaar onderwijs Alblasserwaard, over het fonds onderwijs:

“Heel kansrijk vind ik het aandeel van meer samenwerking tussen openbare en christelijke scholen. Gaan we dat gesprek niet aan met elkaar, dan is er straks voor ouders in kleine dorpen weinig meer te kiezen tussen scholen. We moeten echt met elkaar tot de conclusie komen dat we samen verder moeten kijken. Ik ga dat gesprek zeker aan, absoluut! De regio zou dat verder kunnen faciliteren, met bijvoorbeeld onafhankelijke procesbegeleiding.”

“Daarnaast zie je dat het onderwerp techniek als een rode draad door alle fondsen loopt. We kunnen dat vak veel beter positioneren, van jongsafaan tot en met mbo, hbo of wo. Binnen mijn eigen 27 basisscholen in de regio lukt dat wel, maar we hebben ook de andere basisscholen en het voortgezet onderwijs nodig. De promotie van techniek staat nog in de kinderschoenen. Er kan véél meer mee. De kracht is om eraan te beginnen.”



Wat vindt de schooldirecteur?

Kees van Meerkerk is schooldirecteur van de Eben-Haëzerschool in Otterland. Ook hij was vertegenwoordigd in de vorige krant. Hij sprak toen over de verwachte terugloop van leerlingen. Hij beschouwt in deze editie de aandelen rond onderwijs.

“Wij zijn sinds 2010 een VTB school (Verbreiding Techniek Basisonderwijs). Techniek in het basisonderwijs kán een bijdrage leveren. Maar ik denk dat vooral zaken als aandacht en milieu de interesse voor techniek bepalen.”

Over meer samenwerking tussen scholen: “In ’t algemeen zie ik eerder de christelijke scholen de handen ineen slaan, dan een nauwere samenwerking met het openbaar onderwijs. Dit heeft te maken met de signatuur van het PC onderwijs en de cultuur in de Alblasserwaard. En vrijkomende lokalen delen met anderen is in een landelijke omgeving als de Alblasserwaard niet of nauwelijks van toepassing.”



Jan Boele:

“Adequate kennis betekent een meerwaarde in een snel innoverende technische sector.”



Bernhard van Houweling:

“Ik zou met alle ondernemers graag een gezamenlijk programma willen maken en uitvoeren.”

Deelnemers in actie

De redactie vroeg enkele deelnemers hoe zij het meedoen aan het Beursspel van 11 juni hebben ervaren. Ze vonden het spelen van dit spel ‘even wennen’, maar zijn blij met de resultaten. “Een goede manier om mensen te activeren en na te laten denken over kansen voor onze regio”, vindt Bernhard van Houweling, wethouder van Hardinxveld-Giessendam. Ook Jan Boele, directeur van het Da Vincicollege, vindt het positief dat deze spelvorm uit is op concrete resultaten.

Boele: “Bovendien gaat het om samenwerkingsrelaties en komen thema’s aan de orde die er echt toe doen. Zelf heb ik suggesties gedaan over het inrichten van lege schoollokalen voor nieuwe doeleinden. Ook denk ik dat de inzet van mobiele docenten en video-conferencing het onderwijs goed kan doen. Een ander idee is meer gastlessen vanuit het bedrijfsleven. Adequate kennis betekent een meerwaarde in een snel innoverende technische sector.”

Boele noemt de vraag of een basisschool essentieel is voor de leefbaarheid in kleine kernen een eyeopener. “Moeten we niet in plaats van de school naar het kind te brengen op een inventieve manier het kind naar de school brengen? Die gedachte zet een heel nieuw denkproces in gang.”

8 miljoen omzet

Wethouder Bernhard van Houweling noemt het gegeven dat we als regio jaar-

lijks acht miljoen euro omzet in de toeristische sector laten liggen. “Ik zou met alle ondernemers - denk aan horeca, watersport, musea, campings - graag een gezamenlijk programma willen maken en uitvoeren. Naast meer omzet betekent dat ook meer arbeidsplaatsen.”

Van Houweling is vooral tevreden over de toegenomen bewustwording door het Beursspel. “Bijvoorbeeld over wat verdere digitalisering in de toekomst voor winkelcentra betekent. Maar ook hoe we deze regio aantrekkelijker kunnen maken voor terugkerende jonge gezinnen als het gaat om werkgelegenheid, huisvesting en bereikbaarheid.”

Vervolgstappen

De wethouder heeft in de stuurgroep Economische Visie vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven geïnformeerd over de vervolgbijeenkomst op 1 oktober. Ook besprak hij het idee van een plat-

form voor recreatie en toerisme tijdens overleg met de Gemeenschappelijke Regeling Albrandswaard-Vijfheerenlanden. En schooldirecteur Boele wil de komende maanden meewerken om partijen te benaderen die aandelen kunnen oppakken, zoals School en Bedrijf.





Handelsdag van het Beursspel Na aandelen- uitgifte volgt handel

Datum:
1 oktober
Tijd:
15.30-18.30
Locatie:
Volgt later

Op woensdag 1 oktober van 15.30 tot 18.30 volgt de handelsdag van het Beursspel dat in juni werd gespeeld. Dit betekent dat er concrete vervolgstappen komen in de negentien ideeën rond regionale economie, arbeidsmarkt en onderwijs. Doel: de kwaliteit van onze regio behouden. De vraag: wat wordt jouw bijdrage aan de toekomst van Alblasterwaard-Vijfheerenlanden?

Voornaamste doel van het Beursspel is regio's bewust maken van de gevolgen van een veranderende samenstelling van de bevolking. Dit is geen kinderspel maar een serious game, ontwikkeld door de provincie Zuid-Holland.

Aandelenhandel

Op 1 oktober kijken we wat de ideeën waard zijn. De handel bepaalt de waarde van deze ideeën, net als bij de echte aandelenbeurs. Die waarde stel je met elkaar vast. Verwachten we dat dit aandeel bijdraagt aan het behoud van de kwaliteit in de regio? Wat is het mij waard als dit idee wordt uitgevoerd? Wat is mijn bijdrage aan het realiseren van deze plannen?

Serious game

Ontgroening en vergrijzing zijn serieuze kwesties. Daarom zoeken we directeurs, bestuurders, ondernemers, voorzitters van verenigingen en stichtingen, ambtenaren, die hun bijdrage leveren aan de toekomst van deze regio. Het Beursspel helpt bij het vinden van antwoorden.

Programma

De bijeenkomst begint met een ontvangst om 15.30 uur. De fondsmanagers presenteren om 16.00 uur de aandelen. Daarna volgen twee handelsronden. We sluiten deze handelsdag af om 18.30 uur. Alle betrokkenen bij de regio Albrandswaard-Vijfheerenlanden zijn van harte welkom.

AANMELDEN

Meld je daarom nu aan voor de handelsdag van 't Beursspel. Dit kan door een mail te sturen naar m.denbreejen@gorinchem.nl





WOORDZOEKER

S	R	E	D	O	H	L	E	E	D	N	A	A	E	
B	B	J	L	F	G	S	G	Z	C	U	A	V	G	
E	U	B	U	O	A	J	N	N	W	D	H	V	D	H
D	L	E	Q	N	A	I	I	C	T	A	K	A	K	
R	C	C	L	D	N	W	D	N	U	U	N	V	O	P
E	V	O	E	S	D	R	R	E	A	O	D	A	W	B
I	S	N	E	M	E	E	O	I	W	T	E	P	R	V
G	W	O	D	A	L	D	W	Z	J	L	L	C	A	K
I	I	M	N	N	E	N	T	R	R	S	E	U	B	K
N	F	I	A	A	N	O	S	O	V	R	N	U	A	S
G	P	E	A	G	F	U	O	X	J	K	N	M	N	
E	O	T	K	E	O	J	W	V	A	W	S	X	A	B
N	F	B	T	R	N	P	E	I	G	E	L	E	W	J
H	C	T	A	M	D	P	B	N	N	S	C	C	D	P
G	U	L	P	C	S	B	E	U	R	S	S	P	E	L

AANDEELHOUDERS
AANDEEL
AANDELENFONDS
BEDREIGINGEN
BEURSSPEL
BEWUSTWORDING
ECONOMIE
FONDSMANAGER
HANDELEN
KANSEN
KRANT
MATCH
ONDERWIJS
VOORZIENING

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Zuid-Holland
Juli 2014

Samenstelling en redactie
Ivo Knubben/Marleen de Jong
Tappan Communicatie

Ontwerp en productiebegeleiding
Bureau Mediadiensten,
provincie Zuid-Holland

256355



Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

